

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.7 (3127) ●

● ЧАЦВЕР, 26 лютага, 2009

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Прызы ў дакладным фармаце
Стар. 2

Знічкі Айчыны
Стар. 3

3 вышыні птушынага палёту
У Мінску адкрылася фотавыстаўка “Планета Беларусь”
Стар. 4

Чытайце, калі ласка!

25 краін прынялі ўдзел у XVI Міжнароднай выставе “Кнігі Беларусі–2009”

Людміла Мінкевіч

Калі пагадзіцца з англійскім філосафам Фрэнсісам Бэканам, што кнігі — гэта караблі думак, якія вандруюць у часе, то “Белэкспа” можна назваць портам. Сёлетні ён сабраў рэкордную колькасць такіх суднаў — больш за 20 000 кніг з розных краін. Тысячы наведвальнікаў, сотні экспанентаў, дзесяткі сцягаў пры ўваходзе, рух, гоман... Сапраўды, чым не порт?

Кнігі ўразлілі разнастайнасцю зместу: ад сучаснага да гістарычнага, ад казачнага да навуковага, ад кулінарнага да даведачнага. Побач з вясёлымі французскімі коміксамі і яркім “Букваром” Анатоля Клышкі — сур’ёзныя, у скураных вокладках, стылізаваныя пад даўніну энцыклапедыі. А праз некалькі стэндаў ад эксклюзіўных самаробных кніг Міхаіла Бакуменкі, вагой да пуда, — сучасныя электронныя кнігі.

Не разгубіцца ў гэтым моры кніг, паштовок, карт дапамагаюць шматлікія “разыначкі”. Экспазіцыя “Беларускія энцыклапедыі” яшчэ здалёк вабіць прыемным пахам біліноў, прыгатаваных па рэцэпце з кулінарнай кнігі, прадстаўленай на гэтым жа стэндзе. А выдавецтва “Энцыклапедыкс” запрашае наведвальнікаў правесці свой род на прыналежнасць да шляхты і дваранства. “Голуб?! — перапыталі мяне, калі я запісвала ў анкеце дзясвоцае прозвішча маці. — Дакладна шляхецкае прозвішча!” А ля стэнда Карэі я спрабую мясцовы друк: намазваю на літарную загатоўку чарніла, прыкладваю вялікі ліст па-

Вядомы скульптар, народны мастак Беларусі Іван Міско шукае свой “карабель” у кніжным моры

перы і разгладжаю яе шчоткай. Назіраю, як прабіваюцца чорнымі кроплямі фігуркі іншаземцаў...

Экспаненты з розных краін прадставілі на выставе не проста свае новыя выданні, а сапраўдныя ўзоры літаратурных шэдэўраў, кшталту “Без лёсу” лаўрэата Нобелеўскай прэміі Імрэ Кертэса. Выданні, якія расказваюць пра гісторыю і сучаснасць іх краін. Такія, напрыклад, кнігі, як “Швецыя. Шведы” ці “Месцы Ізраіля, звязаныя з Жыццямі» для хрысціянскіх паломнікаў у Свя-

тую зямлю. Шэраг кніг ілюструе вялікую цікавасць замежнікаў да беларускай культуры: перакладзеныя на таджыкскую мову анталогія твораў беларускіх пісьменнікаў “Начное вогнішча”, зборнік Георгія Марчука “Голас і слова”, надрукаваная ў Славакіі кніга Ул.Арлова і З. Герасімовіча “Краіна Беларусь”, выпушчаныя ў казахскай серыі “Дружба народаў” кнігі Васіля Быкава і іншых беларускіх пісьменнікаў.

Дарэчы, Рэспубліка Казахстан — ганаровы госць на сёлет-

няй выставе. Краіна парадавала наведвальнікаў не толькі кнігамі, прэзентацыямі, але і сустрэчамі з пісьменнікамі, выдаўцамі, выступленнямі фальклорных калектываў, экспазіцыяй казахскіх нацыянальных музычных інструментаў, жаночых упрыгожанняў. Гэта чацвёртая краіна пасля Расіі, Украіны і Ізраіля, якая атрымала такі высокі статус на выставе. Мяркуецца, што ў наступным годзе ганаровым капітанам займальнага кніжнага плавання стане Францыя.

ВЕСТКИ

Сёлетні старт на арбіту

Работа па стварэнні беларускага касмічнага спадарожніка вядзецца ў адпаведнасці з запланаваным графікам.

Як паведаміў першы намеснік старшыні Прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Пётр Віцязь, цяпер ствараецца наземная сістэма для спадарожніка. Акадэмік паабяцаў расказаць пра сам касмічны апарат, яго асаблівасці і тэхнічныя характарыстыкі пасля запуску. Нагадаем, што старт спадарожніка на арбіту запланаваны на канец 2009 года.

Гавана стане бліжэй

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт і Гаванскі ўніверсітэт падпісалі мемарандум аб супрацоўніцтве.

Дакумент падпісаны падчас візіту на Кубу рэктара БДУ прафесара Сяргея Абламейкі. Беларускі і кубінскі ўніверсітэты будуць абменьвацца студэнтамі, выкладчыкамі, вучэбнай літаратурай, праводзіць сумесныя канферэнцыі, семінары і іншыя мерапрыемствы.

У час візіту Сяргей Абламейка прыняў удзел у рабоце міжнароднага сімпозіума “Інфарматыка-2009”, выступіў з дакладамі на дзвюх навуковых канферэнцыях. Рэктар БДУ таксама правёў перагаворы з кіраўніцтвам Міністэрства інфарматыкі і сувязі Кубы: размова ішла пра распрацоўкі вучоных БДУ і НАН Беларусі.

Каб адносіны былі зручнымі

Беларусь і Польшча дамовіліся аб аказанні прававой дапамогі

Цырымонія падпісання дакумента паміж Міністэрствам юстыцыі, Вярхоўным судом і Вышэйшым гаспадарчым судом Беларусі з аднаго боку і Міністэрствам юстыцыі Польшчы адбылася ў Мінску. Подпісы пад дакументам паставілі намеснік міністра юстыцыі Аляксандр Сіманаў, першы намеснік старшыні Вярхоўнага суда Аляксандр Федарцоў, намеснік старшыні ВГС Аляксей Ягораў і намеснік міністра юстыцыі Польшчы Лукаш Рэндзіняк.

Каменціруючы дакумент журналістам, Лукаш Рэндзіняк адзначыў, што пагадненне “дэцэнтралізуе судовыя звароты”. Тэкст пагаднення быў узгоднены ў мінімальныя тэрміны — на працягу шасці месяцаў. “Гэта вельмі патрэбнае пагадненне. Для нас Беларусь — важны сусед, існуе шмат міжчалавечых кантактаў, і жадаем мы таго або не, але грамадзяне дзвюх краін карыстаюцца судовай дапамогай”, — сказаў ён.

Пры гэтым Лукаш Рэндзіняк адзначыў, што колькасць

судовых зваротаў з кожным годам павялічваецца. У большасці сваёй гэта заявы па грамадзянскіх справах, якія тычацца паўсядзённых пытанняў. Таксама падпісанае пагадненне будзе спрыяць і развіццю эканамічных сувязяў дзвюх краін.

Як растлумачыў намеснік міністра юстыцыі Аляксандр Сіманаў, пагадненне распрацавана на падставе дагавора паміж Беларуссю і Польшчай аб прававой дапамозе і прававых адносінах па грамадзянскіх,

сямейных, працоўных і крымінальных справах, які быў падпісаны ў Мінску ў кастрычніку 1994 года. На практыцы гэтая працэдура доўгая: беларускі раённы суд звяртаецца з просьбай у раённы суд Польшчы, але просьба накіроўваецца праз Міністэрства Беларусі, які затым накіроўвае яе ў Міністэрства Польшчы. Пасля ўступлення ў сілу пагаднення суд Беларусі, у якім ідзе вытворчасць па справе, будзе накіроўваць просьбу аб аказанні прававой дапамогі непасрэдна ў

акружны суд Польшчы, у акрузе якога яна і павінна быць выканана. Акружны суд Польшчы будзе неадкладна перасылаць яе ў суд, да кампетэнцыі якога ставіцца выкананне. Матэрыялы, якія адносяцца да выканання просьбы аб аказанні прававой дапамогі, у сваю чаргу будуць накіроўвацца польскім судом непасрэдна ў беларускі суд, які звярнуўся з просьбай. Аналагічны парадак будзе дзейнічаць і пры звароце польскіх судов па прававую дапамогу да судов Беларусі.

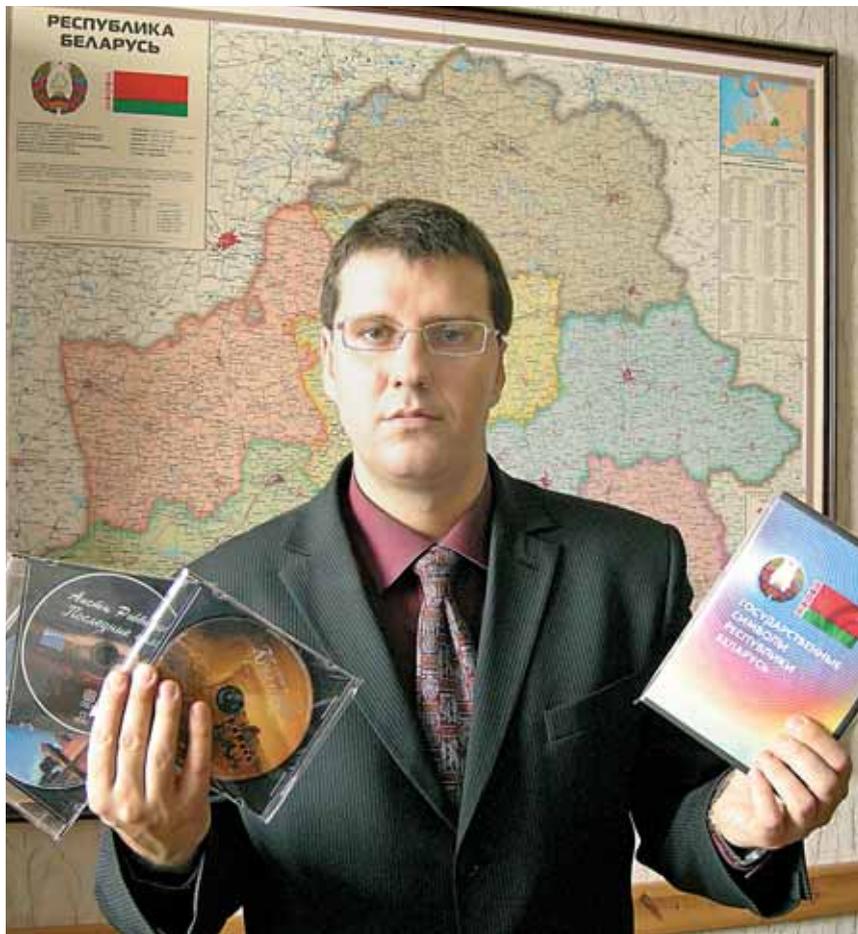
Прызы ў дакладным фармаце

Іван Ждановіч

Хоць і шмат цяпер выпускаецца ў краіне краязнаўчай, культуралагічнай літаратуры, ды везці кнігі, а тым больш альбомы за рубаж далёка не ўсім пад сілу. “Вось бы дыскі былі!” — такое пажаданне чуў не раз і я ад прадстаўнікоў Супрацоўнікі апарата Упаўнаважанага па справах рэлігій і нацыянальнасцяў зрабілі вялікі заказ, а прафесіяналы з “Беларускага відэацэнтра” падрыхтавалі шэраг пазнавальных матэрыялаў на кампакт-дысках. Яны якраз арыентаваны на беларусаў, што жывуць за мяжой.

“Цяпер у нас ёсць камплекты кампакт-дыскаў з матэрыяламі па беларускай гісторыі, а таксама пра народныя традыцыі, звычаі, абрады, якія і сёння бытуюць на нашай зямлі, — расказаў галоўны спецыяліст апарата Упаўнаважанага Дзяніс Вялічка. — Асобны дыск прысвечаны знакамітым гарадам Беларусі, на ім прадстаўлены відэаматэрыялы пра Мінск, абласныя цэнтры. На дыску “Рэспубліка Беларусь” — відэасюжэты пра сучасную гісторыю краіны, шмат звестак пра дзяржаўны лад, знешнюю і ўнутраную палітыку дзяржавы”.

Магчыма, ужо сёлета энтузіясты скарыстаюць багаты этнаграфічны, музычны матэрыял з дыска “Купалінка”, які прысвечаны абраду Купалле. “Мы прапанавалі зрабіць яго як своеасаблівы дапаможнік для тых суполак, якія спрабуюць у сябе адрадыць народнае свята, — гаворыць Дз. Вялічка. — Тут ёсць ціка-

Дзянісу Вялічку падабаюцца новыя кампакт-дыскі

вы дакументальны відэарад, асобна пададзены тэксты і нават ноты купальскіх песень”. У цікавай, даступнай форме расказваецца пра святы народнага календара на двух іншых дысках. На адным — Шчодры вечар (частка Каляднага абраду), Мікола зімовы, Сёмуха. На другім — Вялікдзень, Радуніца, Купалле і Дзяды.

І яшчэ адзін дыск — шчымы апавед пра беларускую вёску, у глыбінцы Брэстчыны, і розныя пакаленні яе жыхароў. У яго сімвалічная назва: «Буслы Роўбіцка. Апошнія арлы». Сюжэт выдэафільма жыццёвы: бацькі выгадалі дзяцей, якія пераехалі жыць у горад. Але іх вельмі цягне дадому, яны часта прыязджаюць. Гэтая калізія разгортваецца на прыкладзе аднаго роду. Прычым праз увесь фільм ідзе цікавая паралель з сем’ямі буслоў, якія таксама на зіму пакідаюць свае гнёзды ў Беларусі, а ўвесну вяртаюцца.

Якім жа чынам гэтыя дыскі трапляюць за рубаж? “Мы рыхтуем паясылкі і праз пасольства перадаем у беларускія суполкі, але не ўсім, хто пажадае, — удакладняе Дзяніс. — Бо дыскі ж і задумваліся ў якасці прызоў суполкам, якія прыслалі нам матэрыялы пра сваю дзейнасць і прызнаны лепшымі па выніках арганізаванага апарата Упаўнаважанага конкурсу “Адміністрацыйны рэгіён Беларусі — арганізацыя суайчыннікаў за мяжой”. Конкурс стымулюе наладжванне стасункаў паміж мясцовымі органамі ўлады і грамадскімі арганізацыямі суайчыннікаў за мяжой. Хто праводзіць сумесныя мерапрыемствы, мае канкрэтныя вынікі работы — той можа смела прэтэндаваць на нашы прызы”.

Застаецца нагадаць, што названы конкурс працягваецца, яго ўмовы ёсць на інтэрнэт-сайце апарата Упаўнаважанага.

У маладых ужо ёсць вопыт

Рэспубліканскае грамадскае аб’яднанне “Беларуская асацыяцыя клубаў ЮНЕСКА” (БелАЮ) арганізуе тры валанцёрскія лагеры: на базе сядзібы Міхала Клеафаса Агінскага, палаца Радзівілаў у Нясвіжы і ў “SOS-Дзіцячай вёсцы” ў Мар’інай Горцы.

Як адзначыў генеральны сакратар арганізацыі Дзмітрый Субцельны на пасяджэнні круглага стала ў Мінску, асноўны кірунак валанцёрства БелАЮ — дапамога ў аднаўленні помнікаў гісторыі і культуры, якія звязаны з сусветнай спадчынай ЮНЕСКА. Шмат гадоў валанцёры ўдзельнічалі ў рэканструкцыі Мірскага і Нясвіжскага замкаў. Арганізуюцца валанцёрскія лагеры па аднаўленні сядзібы беларускага мастака парыжскай школы Хаіма Сучына ў мястэчку Смільавічы. Ён праходзіў пры падтрымцы Пасольства Францыі.

Нясвіжскі палацава-паркавы комплекс прывабны і зімою

Адметныя маршруты

У Таліне прайшоў міжнародны турыстычны кірмаш, у якім удзельнічалі амаль 300 кампаній з больш чым 20 краін свету. Беларускае консульства ў Эстоніі і сёлета, ужо ў трэці раз, арганізавала ўдзел у кірмашы і прадстаўнікоў турыстычнага комплексу “Арбіта”.

На гэты раз у Эстонію прыбылі прадстаўнікі кампаній “Беаграздзіўніца”, “Альфа-стар”, “Акадэмсэрвіс-Бел” і мінскага гасцінічнага комплексу “Арбіта”. З іх

удзелам прайшоў семінар-прэзентацыя аб турыстычным патэнцыяле Беларусі. На мерапрыемстве, якое адкрыў Генеральны консул Аляксандр Астроўскі, было каля 50 прадстаўнікоў мясцовых турарганізацый. Удзельнікі пры дапамозе мультымедыійных сродкаў прадставілі магчымасці турызму ў Беларусь, паказалі канкрэтныя маршруты і аб’екты, якія могуць зацікавіць замежных турыстаў, расказалі пра ўмовы прыёму і размяшчэння гасцей з-за мяжы.

З РЕДАКЦЫЙНАЙ ПОШТЫ

Бандэраль з Аргенціны

У “Голас Радзімы” прыйшлі весткі і кнігі ад суайчыннікаў з-за акіяна.

Да нас звярнуўся “беларус Георгій Скалковіч, які з 1935 года пражывае ў Аргенціне”. У сваім лісце аўтар згадвае, як у кастрычніку 1989 г. па запрашэнні таварыства “Радзіма” “праходзіў курс адраўлення ў санаторыі “Крыніца”. Тады ж, па яго словах, супрацоўнік рэдакцыі газеты “Голас Радзімы” К.Шалястовіч рыхтаваў нарыс пра гэтую ягоную паездку ў Беларусь. Па просьбе Г.Скалковіча мы вядзем пошукі таго нарыса, калі знойдзем, то абавязкова перашлем яго копію адрасату.

Г.Скалковіч таксама паведамляе, што яго жонка, Валянціна Сербіна, піша вершы і прозу. Нядаўна ў Аргенціне, у выдавецтве “АМАРУ”, выйшаў яе зборнік паэзіі “Мір на Пла-

неце – кветкі і дзеці”. Аўтар сцвярджае, што “выдавецтва “АМАРУ” упершыню выпусціла кнігу на рускай мове”.

Дасланыя бандэралю для рэдакцыі зборнікі папоўнілі нашу бібліятэку. Шчырыя вершы паэтыкі, можа, яшчэ і не надта дасканалыя, аднак добра адлюстроўваюць рамантычную настроенасць яе душы. Спадзяемся, творы В.Сербінай знойдуць свайго чытача і ў Аргенціне.

Дзесяты — юбілейны

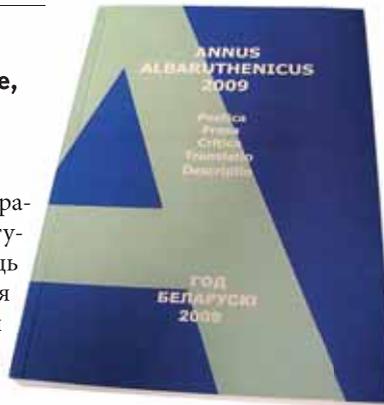
Адам Мальдзіс

У польскіх Крынках, што на Беласточчыне, выйшаў чарговы том альманаха “Год беларускі”.

Прыкметнымі цэнтрамі еўрапейскай культуры, аказваецца, могуць быць не толькі вялікія гарады, але і меншыя паселішчы, якія раней называліся мястэчкамі. Прыклад таму — Крынкі, якія знаходзяцца на Беласточчыне, у Падляскім ваяводстве (Польшча). Тут пражывае вядомы беларускі і польскі празаік і публіцыст Сакрат Яновіч, уганараваны ў апошнія гады некалькімі ўрадавымі ўзнагародамі, знаходзіцца грамадская фундацыя “Villa Sokrates”, якую ён узначальвае.

Штогод дзякуючы фундацыі ў ваколіцах Крынак, на ўлонні прыроды, збіраюцца навукоўцы-беларусісты, масцітыя і маладыя, і абмяркоўваюць актуальныя пытанні беларускай гісторыі, мовазнаўства, літаратуразнаўства і культуралогіі слова. Даклады і паведамленні робяцца пераважна на беларускай мове. Але як данесці іх да чытачоў, якія ёю не валодаюць? Тэксты перакладаюцца на англійскую, нямецкую, рускую, французскую, чэшскую і іншыя мовы.

Матэрыялы крынкаўскіх сустрэч штогод публікуюцца ў томе, які

мае падвойную, лацінскую і беларускую назву “Annus Albaruthenicus=Год беларускі”. Толькі выйшаў з друку і быў ласкава дасланы Сакратам Яновічам у рэдакцыю газеты “Голас Радзімы” дзесяты, у пэўным сэнсе юбілейны том альманаха, памечаны 2009 годам. У яго ўвайшлі грунтоўныя тэксты “Савецкая культура ў Беларусі” Юрыя Вашкевіча (Мінск), “Беларуская літаратура ў нямецкіх перакладах” Томаса Вайлера (Карлсруэ) і інш.

Значную частку тома складаюць пераклады на беларускую мову вершаў англійскіх і ірландскіх паэтаў. Па-чэшску загучалі апавяданні беларускага празаіка Віталія Воранава, які жыве ў Познані (Польшча). У канцы змешчаны рэцэнзіі на эсе Артура Клінава “Мінск” і раман “Чарнаруская хроніка хворых на праказу” польскага празаіка беларускага паходжання Эўгеніюша Кабатца.

Навагрудчыне пашчасціла на сучасных сваіх летапісцаў. У Навагрудскім раённым краязнаўчым музеі, які з году ў год і плошчай, і экспазіцыяй пашыраецца, развіваецца, і цяпер працуюць захопленыя, апантаныя, уважлівыя да гістарычнай памяці людзі. І лідэрам краязнаўчай работы па праву можна лічыць дырэктара гэтай скарбонкі ведаў пра горад, ваколіцы Тамару Вяршыцкую. Не меней актыўную краязнаўчую работу праводзіць і Дом-музей Адама Міцкевіча, які месціцца амаль па суседстве.

Знічкі Айчыны

Алесь Карлюкевіч

Асаблівую стараннасць і руплівасць на краязнаўчай ніве праўляе дырэктар Міцкевічаўскага музея Мікалай Гайба. Ён — і стваральнік адмысловага сайта, і рухавік школьнай краязнаўчай канферэнцыі, да ўдзелу ў якой навагрудчане ўвесь рэгіён, навакольныя раёны прыцягнулі. Ды нават — замежных сяброў: школьнікаў з Санкт-Пецярбурга. А яшчэ Мікола — і аўтар цікавых гісторыка-публіцыстычных кніг. У 1992 годзе пабачыла свет невялікая памерам, але багатая на фактаграфію кніга “Навагрудак: гістарычны нарыс”. Яшчэ праз чатыры гады — “Навагрудак: гады і падзеі”. У 2000 г. краязнаўца выдаў сапраўдную манаграфію “Могілкі і пахаванні ў Навагрудку”, нарыс, які досыць багаты на адкрыцці. Напрыканцы 2008 г. пабачыла свет кніга “Сэрцу мілая Айчына”. У падзагалюку — выразнае тлумачэнне: “Вобраз Радзімы ў жыцці і творчасці Адама Міцкевіча”.

Але варта заўважыць, што і ў ранейшыя часы гістарычны партрэт Навагрудка, Навагрудскага краю вельмі і вельмі ўважліва ўзбагачаўся даследаваннямі сваіх ураджэнцаў. На хутары Мондзіна на Навагрудчыне ў ліпені 1912 г. нарадзіўся Аляксей Сцяпанавіч Анішчык, краязнавец, педагог, пісьменнік. Пад псеўданімам Андрэй Чэмер ён выдаў у Вільнюсе, дзе жыў доўгія пасляваенныя гады, вершаваную аповесць “Мондзінская балада”. Аляксей Анішчык — аўтар кніг “Наваградская беларуская гімназія”, “Выбраныя Богам” (пра Барыса Кіта, яго вучняў, іх стасункі з Навагрудчынай).

Навагрудак — радзіма ўсходназнаўца, гісторыка Аўрама Гаркавага (1835–1919). У 1868 г. ён скончыў факультэт усходніх моў Пецярбургскага ўніверсітэта. Спецыялізаваўся ва ўніверсітэтах Берліна і Парыжа на ніве егіпталогіі і асірыялогіі. Доўгія дзесяцігоддзі працаваў загадкам аддзела яўрэйскай літаратуры і ўсходніх рукапісаў Публічнай бібліятэкі ў Пецярбургу. Быў сябрам навуковых таварыстваў многіх краін. Аўтар кніг “Казанні мусульман-

скіх пісьменнікаў пра славянаў і рускіх. З паловы VII ст. да канца X ст.”; “Пра першапачатковае месцазнаходжанне семітаў, індаеўрапейцаў і хамітаў”; “Нарысы гісторыі караіства” (выпускі 1-2), “Казанні яўрэйскіх пісьменнікаў пра хазараў і хазарскае царства”... А вось Аляксандр Гаркавы (1863–1939), таксама ураджэнец Навагрудка, даследаваў у большай

Навагрудак. Дворык Адама Міцкевіча

ступені гісторыю і культуру ЗША, дзе і жыў, пачынаючы з 1882 года.

Непадалёку ад Навагрудка ў маёнтку Шчорсы ў 1797 г. нарадзіўся пісьменнік і фалькларыст Антон Глінскі. Пісаў пераважна па-польску. Працаваў губернскім чыноўнікам у Вільні. Удзельнічаў у рабоце віленскага гуртка Адама Кіркора. Збіраў фальклорныя матэрыялы. Займаўся літаратурнай апрацоўкай казак, легендаў, паданняў, якія запісваў у Шчорсах, Нягневічах, іншых паселішчах Навагрудчыны. У чатырох тамах выдаў адмыслова збор “Польскі казачнік”.

Ёсць сярод ураджэнцаў Навагрудчыны не толькі літаратурна-краязнаўчыя летапісцы, а яшчэ і мастакі, чые творы — таксама адлюстраванне гістарычнай памяці, гістарычнага ландшафту ўнікальнай гарадзенскай старонкі. У мястэчку Любча нарадзіўся ў кастрычніку 1896 г. мастак Мікалай Васільевіч Дучыц. Жывапісец і графік — аўтар твораў “Пейзаж

Навагрудак. Базарная плошча

Навагрудак. Гродзенская вуліца. 1916 г.

Навагрудак. Курган Міцкевіча

Навагрудак. Руіны замка

Навагрудчыны”, “Нёман”, “Ля Нёмана”... Многія работы таленавітага майстра, прысвечаныя роднай старонцы, захоўваюцца ў музеях і калекцыях не толькі Беларусі, але далёкага і блізкага замежжа. У вёсцы Кунічна ў лістападзе 1925 г. нарадзіўся графік Сямён Герус. У 1945 г. скончыў Навагрудскае педагагічнае вучылішча. Не іначай, як навагрудскія гістарычныя мury натхнілі майстра на стварэнне партрэтаў Гедыміна, Міндоўга, Вітаўта... А яшчэ Сямён Пятровіч — аўтар работ “Паэт Алесь Бачыла”, “Паэт Адам Русак”, “Скульптар Заір Азгур”, “Кастусь Каліноўскі”...

У 1858 г. Вінцэс Каратынскі

напісаў артыкул “Навагрудчына і Навагрудак”. Між іншага, пісаў вядомы літаратар і пра тое, што вакол гарадской плошчы размяшчаюцца з пару дзесяткаў камяніц і шэраг прыгожых драўляных дамоў, а таксама “старая закінутая ратуша з напаяразваленаю вежаю, колісь увенчаная гадзіннікам. Ёсць тут два гатэлі, адзін з якіх мае назву “Літоўскі”, другі, цешачы гонар Варшавы, фігуруе пад французска-нямецкай шылдай “Hotel de Warschau”. Піша Каратынскі, што “ў горадзе каля ста крам, змяшчаюцца яны ў адной вялізнай будыніне ў цэнтры рыначнага пляца і дзвюх меншых па краях. Гэтыя крамы, базар у кожную нядзелю

і штогадовы кірмаш забяспечваюць сціплыя патрэбы горада і ваколіц. На кірмаш, пачатак якога прыпадае на 19 сакавіка, у час веснавога бездарожжа, з’язджаюцца і ставяць буданы расійскія купцы, раскладаюць свой вучоны тавар віленскія кнігары, дэманструюць усялякія выкрунтасы немцы-жанглёры, а калі-нікалі і вандроўныя камедыянты ажно з самае Вільні! Усіх іх вабяць сюды грошыкі! Сцякаюцца сюды мяшчане і шляхта з усяго павета, адбываецца выкупліванне вексельў, выплата працэнтаў, гандаль коньмі ды аканомамі, гульня ў рулетку і стосік, абліванне гразёю ды плёткамі, доўгае таргаванне за кніжку і аплата без усялякіх торгаў у шынку”.

...Сёлета ў Навагрудка — чарговы юбілей. Адзначыць яго збіраюцца на пачатку верасня. Мяркуюцца і правядзенне ўжо традыцыйнага для горада рыцарскага фесту, які сапраўды дазволіць адправіцца ў падарожжа ў часы сярэднявекі. Спадзяёмся, што ў святочныя дні будуць згаданы і многія славетныя ўраджэнцы горада і краю.

© В поісках утраченнаго

Паштоўкі з калекцыі Уладзіміра Ліхадзедава

З вышыні птушынага палёту

У Мінску адкрылася
фотавыстаўка
“Планета Беларусь”

Марат Гаравы

Пазнаёміцца з творамі фотамайстра Сяргея Плыткевіча ў Нацыянальным выставачным цэнтры “Белэкспа” змаглі шматлікія госці і ўдзельнікі XVI Мінскай міжнароднай кніжнай выставы-кірмашу. Экспазіцыя прысвечалася Году роднай зямлі і 170-годдзю фатаграфіі.

С. Плыткевіч прадставіў 27 фотаздымкаў, зробленых у апошнія чатыры гады ў розных рэгіёнах Беларусі з верталёта і самалета. Фотааб’екты,

у прыватнасці, засведчыў “фантастычны” ландшафт балотнага заказніка Казяны ў Шумілінскім раёне Віцебшчыны, статкі дзікоў і аленяў у Палескім запаведніку, паводку на Прыпяці, Мірскі і Нясвіжскі замкі. Вельмі прыгожа глядзяцца на здымках маляўнічыя куткі нацыянальных паркаў “Нарачанскі” і “Браслаўскія азёры”.

Як адзначыў на вернісажы сам аўтар, працуючы над экспазіцыяй, ён жадаў прадставіць “новы погляд” на Беларусь. “З такой вышыні і ў такім ракурсе

Возера Глубелька — жамчужына ландшафтнага заказніка “Блакітныя азёры” на Мядзельшчыне

краіну бачылі нямногія, аднак шмат хто можа пазайздросціць прыгажосці, якую мы маем”, — лічыць

фотамастак.

Выстава — толькі частка вялікай экспазіцыі, якая на пачатку вясны цал-

кам будзе прадстаўлена ў сталічным кінатэатры “Перамога”. Акрамя таго, паведаміў С.Плыткевіч, здымкі

з выстаўкі ўключаны ў яго фотаальбом “Нечаканая Беларусь”, які нядаўна пачаў свет.

У мастака Ул. Мельнікава вельмі розныя героі для работ

Вобразы класікаў і сучаснікаў

Унікальную галерэю партрэтаў стварае лідскі мастак Уладзімір Мельнікаў

Ірына Трубац

У галерэі ўжо каля 50 работ. Сярод карцін — партреты вядомых грамадскіх і дзяржаўных дзеячаў Беларусі і свету. У 1995 годзе Уладзімір Мельнікаў, напрыклад, напісаў партрэт Маргарэт Тэтчар і падарыў ёй карціну. Удзячны ліст ад “жалезнай лэдзі” не прымусяў сябе чакаць. Сёння ж работы аўтара знаходзяцца ў музеях Мінска, Гродна, Віцебска, Полацка, а таксама ў прыватных калекцыях у ЗША, Канадзе, Германіі, Швецыі, Польшчы.

Цяпер Уладзімір Мельнікаў завяршыў работу над заказам лідскага музея. Па старадаўнім малюнку майстар аднавіў партрэт вядомага на мяжы XIX-XX стагоддзяў польскага кампазітара, скрыпача-віртуоза Канстанціна Горскага, ураджэнца Ліды.

Напісаннем партрэтаў сямідзесяцігадовы майстар займаецца апошнія 17 гадоў. Яго работы былі сярод экспанатаў 30 шматстайных выстаў па Беларусі. У 2008 годзе 6 карцін былі прадстаўлены на аўкцыёне ў Лондане.

Цікавае знаёмства

Алёна Германовіч

У гомельскім палацы Румянцавых-Паскевічаў праходзіць выстава “Беларусь на літаграфіях Напалеона Орды”.

На выставе дэманструецца 47 арыгінальных літаграфій з відамі помні-

каў архітэктуры Беларусі з калекцыі лаўрэата прэміі “За духоўнае адраджэнне” Уладзіміра Ліхадзедава.

Прадстаўленыя літаграфіі выкананы па малюнках мастака і з’яўляюцца лістамі спецыяльна выдадзеных (пры непасрэдным удзеле Напалеона Орды) у другой палове XIX ст. у Варшаве

альбомаў. Гэта архітэктурныя помнікі Мінскай, Гродзенскай, Віленскай, Ковенскай, Магілёўскай (у склад якой раней уваходзіла Гомельская вобласць) і Віцебскай губерняў. Як адзначаюць арганізатары, гістарычная і культурная каштоўнасць выставы ў тым, што яна дае магчы-

масць наведвальнікам убачыць, як выглядалі вядомыя і забытыя архітэктурныя славутасці, якія не захаваліся або значна перайначыліся ў працэсе рэканструкцыі.

Экспазіцыя з’яўляецца працягам рэспубліканскага праекта “У пошуках страчанага”.

Мажорныя акорды фестывалю

У Мінску гучаў джаз у выкананні зорак сусветнага ўзроўню

Вераніка Лебедзева

Тры дні мінчане і госці сталіцы атрымлівалі асалоду ад джазавай музыкі ў жывым выкананні — гэта быў XX Міжнародны музычны праект “Мінскі джаз-2009”. Сёлета фестываль прысвячаўся 70-годдзю беларускага джаза. Кіраўнік Нацыянальнага канцэртнага аркестра Беларусі Міхаіл Фінберг удакладніў, што першы дзяржаўны эстрадны аркестр, на чале якога быў знакаміты музыкант Эдзі Рознер, з’явіўся ў Беларусі ў 1939 годзе. “Многія людзі працягвалі гэтыя традыцыі, і ўжо больш за 20 гадоў іх падтрымлівае Нацыянальны канцэртны аркестр”, — сказаў маэстра.

У праграме “Мінскага джаза-2009” было тры музычныя вечары,

якія прайшлі ў клубе імя Дзяржынскага. На адкрыцці свята выступілі біг-бэнд Нацыянальнага канцэртнага аркестра і вакалістка з Францыі Manda Djinn. На другім святочным вечары з назвай “Час вылучыць джаз” глядачы апладзіравалі як ачынным джазменам, так і выканаўцу са ЗША Ту Стэфенса. На гэтым канцэрте, дарэчы, вызначаны і ўзнагароджаны прэміяй “Лепшы джазмен года” два ўдзельнікі біг-бэнда Нацыянальнага канцэртнага аркестра — саксафаніст П. Бяляўскі і трамбаніст Дз. Бударын.

Варта адзначыць, што прэмія “Лепшы джазмен года” ўручаецца ў Беларусі ў трэці раз. Гэтага гонару ўдастойваюцца музыканты-інструменталісты. Лаўрэатаў прэміі выбіраюць самі ўдзельнікі

Натхнёная імправізацыя Сяргея Анцішына

біг-бэнда. Павел Бяляўскі і Дзмітрый Бударын — таленавітыя салісты, імправізатары і высока дысцыплінаваныя людзі, якія заявілі пра сябе не толькі ў нашай краіне, але і за яе межамі”, — адзначыў М. Фінберг.

Трэці музычны вечар “Джаз па-маскоўску” правялі расійскі джазавы ансамбль “Зялёная хваля” пад кіраўніцтвам Аляксандра Асейчука, а таксама легендарны біг-бэнд народнага артыста Расіі Георгія Гараняна.